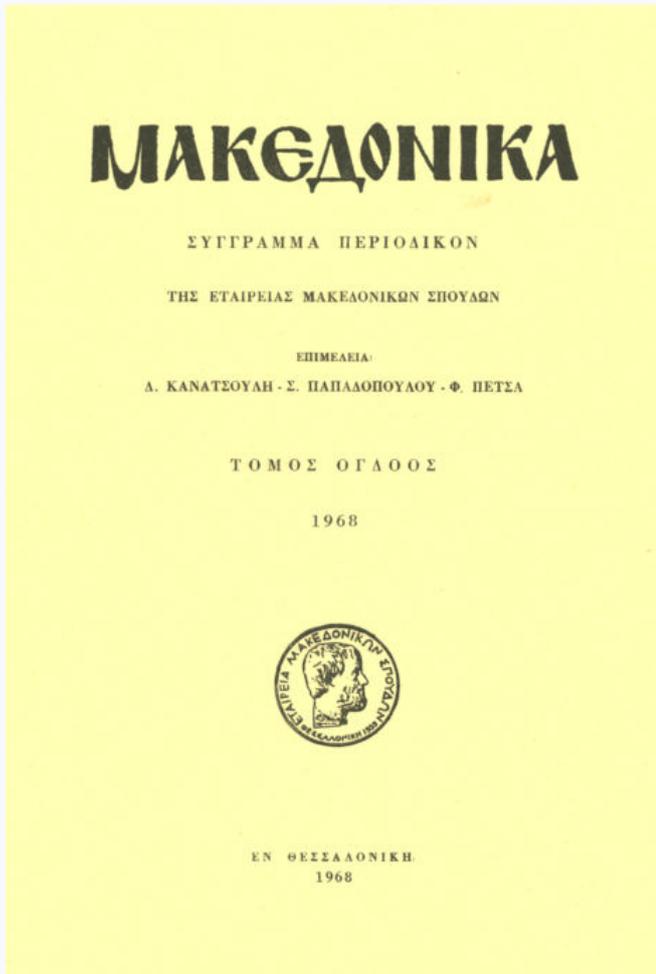

Μακεδονικά

Τόμ. 8, Αρ. 1 (1968)

Παναγιώτη Γ. Συνάδου, Άγιον Όρος (Άθως). Η ιδιότυπη "Πολιτεία" του Κόσμου, (Ταξιδιωτικές εντυπώσεις και περιγραφές, ιστορικά και άλλα στοιχεία, θέματα, απόψεις κ.λ.π.)

Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

doi: [10.12681/makedonika.320](https://doi.org/10.12681/makedonika.320)

Copyright © 2014, Κωνσταντίνος Κ. Παπουλίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Παπουλίδης Κ. Κ. (1968). Παναγιώτη Γ. Συνάδου, Άγιον Όρος (Άθως). Η ιδιότυπη "Πολιτεία" του Κόσμου, (Ταξιδιωτικές εντυπώσεις και περιγραφές, ιστορικά και άλλα στοιχεία, θέματα, απόψεις κ.λ.π.). *Μακεδονικά*, 8(1), 417-418. <https://doi.org/10.12681/makedonika.320>

έκδοση αυτή, τρίτη κατά σειρά της «Οικοδομής»¹, οι έρευνές του στόν ιστορικό ιερό ναό του 'Αγίου Νικολάου Κοζάνης.

Στό πρώτο μέρος της μελέτης παρουσιάζονται: «Τά χαλκά άντικείμενα της 'Εκκλησίας του 'Αγίου Νικολάου Κοζάνης» (σ. 7-10). Στό κεφάλαιο αυτό τών χαλκών άντικειμένων περιλαμβάνονται μόνον όσα χρησιμοποιούνται σήμερα στόν ιερό ναό του 'Αγίου Νικολάου. 'Η Κοζάνη σάν έμπορικό κέντρο και συγκοινωνιακό κόμβος είχε γιά τό μητροπολιτικό της ναό τά κηροπήγιά της από τή Νυρεμβέργη και τίς καμπάνες της από τά Γιάννενα (σ. 7).

Στό δεύτερο μέρος της μελέτης παρουσιάζονται: «Τά οικονομικά της 'Εκκλησίας του 'Αγίου Νικολάου Κοζάνης τών έτών 1782-1802» (σ. 11-95). Με επίμελεια άναφέρονται στό σχετικό χειρόγραφο «βιβλίό του ταμείου» της 'Εκκλησίας, θά λέγαμε σήμερα, τά έσοδα, τά έξοδα και τά άφιερώματα του ιερού ναού 'Αγίου Νικολάου. Τό πρώτο μέρος του χειρογράφου (σ. 1-53 του χειρογράφου): «Κώδιξ ιερός του της άγιωτάτης έπισκοπής Κοζάνης πασιπτον ναού του έν άγίοις Πατρός ήμών Νικολάου») παρουσιάζτηκε, από τόν κ. Δελιαλή, στό δεύτερο τόμο της «Οικοδομής» (Κοζάνη 1959, σελ. 217-272) και τώρα παρουσιάζονται οι σελίδες 63-112 του χειρογράφου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΓΛΙΔΗΣ

Παναγιώτη Γ. Συναδού, "Άγιον Όρος (Άθως). 'Η ιδιότυπη «Πολιτεία» του Κόσμου, (Ταξιδιωτικές έντυπώσεις και περιγραφές, ιστορικά και άλλα στοιχεία, θέματα, άπόψεις κ.λ.π.), Θεσσαλονίκη 1968, 8ον, σελ. 156.

'Η γενική βιβλιογραφία γιά τό "Άγιον Όρος είναι άφθονή². Όδηγοί, όμως, σ' ένα μικρό βιβλίο, πού θά κατατόπιζαν τόν προσκυνητή στό «περιβόλι της Παναγίας» είναι όλίγοι.

Τό βιβλίο του Π. Συναδού έρχεται νά συμπληρώσει ένα κενό. Ό σ. με ήρεμη και στρωτή γλώσσα κατατοπίζει τόσο τόν άνίδεο όσο και εκείνον πού αδιάκοπα έπισκέπεται τήν άγιορειτική πολιτεία.

'Εκτός από τίς ταξιδιωτικές έντυπώσεις και περιγραφές, δέν παραλείπονται τά άπαραίτητα ιστορικά στοιχεία, ώστε νά γίνεται τό βιβλίο αυτό ένας άπαραίτητος σύμβουλος γιά όποιον θά ήθελε είτε νά κατατοπισθή είτε νά έπισκεφθή τό "Άγιον Όρος.

Μετά τίς εισαγωγικές πληροφορίες (σ. 5 - 22), ό σ. παραθέτει πολλές ειδήσεις γιά

1. Παραθέτουμε τά δημοσιεύματα του κ. Δελιαλή στούς δύο προηγούμενους τόμους της «Οικοδομής» με γενικό πάντοτε τίτλο: *Συμβολαί εις τήν 'Εκκλησιαστικήν 'Ιστορίαν της Κοζάνης*: Στόν πρώτο τόμο (Κοζάνη 1958) Α' — Μελέτιος (τό γένος Κατακάλου), 'Επίσκοπος Σερβίων και Κοζάνης (1734-1752) Καστρίκιος, Όφικιοϋχος της 'Εκκλησίας Θεσσαλονίκης, σ. 317-332, Β' — "Άμφια χρυσοκέντητα εκ του 'Ιερού Ναού 'Αγίου Νικολάου Κοζάνης 16ου — 19ου αιώνος, σ. 333-334 + η' πίνακες. Στόν δεύτερο τόμο (Κοζάνη 1959) Γ' — 'Αργυρά ιερά σκευή της 'Εκκλησίας του 'Αγίου Νικολάου Κοζάνης, σ. 201-216 + λβ' πίνακες, Δ' — Τά οικονομικά της 'Εκκλησίας του 'Αγίου Νικολάου Κοζάνης τών έτών 1746-1782, σ. 217-272.

2. Βλ. βιβλιογραφία μέχρι του 1963: *Dom. I. Doens*, Bibliographie de la Sainte Montagne de l'Athos, στό συλλογικό έργο: *Le Millénaire du Mont - Athos 963-1963, Etudes et Melanges*, τόμος II, éditions de Chevetogne, (1964), σ. 337-483.

κάθε ένα μοναστήρι, όπως για τη Μονή Δοχειαρίου (σ. 22 - 24), Ξενοφώντος (σ. 24 - 25), 'Αγίου Παντελεήμονος (σ. 25 - 28), την Δάφνη (σ. 28 - 31), τη Μονή Ξηροποτάμου (σ. 31 - 34), τις Καρυές (σ. 34 - 41), την Σκήτη 'Αγίου 'Ανδρέου (σ. 41 - 44), την 'Αθωνιάδα Σχολή (σ. 44 - 52), τη Μονή Κουτλουμουσίου (σ. 52 - 58), το «Κιόσκι» τών Καρυών (σ. 58 - 62), τη Μονή 'Ιβήρων (σ. 63 - 72), Σταυρονικήτα (σ. 72 - 73), Παντοκράτορος (σ. 73 - 74), Βατοπεδίου (σ. 74 - 77), 'Εσφιγμένου (σ. 77 - 78), Χελανδαρίου (σ. 78 - 87), και εξακολουθεί περιληπτικώς για την Μονή Ζωγράφου (σ. 88), Κωνσταμονίτου (σ. 88 - 89), Σίμωνος Πέτρας (σ. 89), Γρηγορίου (σ. 91), Διονυσίου (σ. 91 - 93), 'Αγίου Παύλου (σ. 93 - 95), Μεγίστης Λαύρας (σ. 95 - 97), Καρακάλου (σ. 97 - 98), Φιλοθέου (σ. 98) και τέλος για τις Σκήτες (σ. 99 - 101).

'Ακολουθεί μία σειρά από πληροφοριακά ιστορικά σημειώματα, από τα όποια μνημονεύουμε τα σπουδαιότερα: *Μερικά περί τέχνης του 'Αγίου 'Ορους* (σ. 101-106), όπου συγκεντρώνονται όλες οι πληροφορίες για την αρχιτεκτονική, την ζωγραφική και την ξυλογλυπτική στο 'Αγιον 'Ορος, *'Η 25η Μαρτίου στο 'Αγιον 'Ορος* (σ. 106-109), όπου παρουσιάζεται η συμβολή του 'Αγίου 'Ορους στους 'Εθνικούς 'Αγώνες, *'Η Πολιτεία και η Διοίκηση του 'Αγίου 'Ορους* (σ. 111-125), όπου αναλύονται τα 188 άρθρα του Καταστατικού Χάρτου του 'Αγίου 'Ορους του 1924. Και τέλος στο κεφάλαιο: *'Αθως και ξένες έπιρροές* (σ. 133-137) ό σ. εκθέτει κυρίως τό ιστορικό τής ρωσικής έπεκτατικής πολιτικής.

Τό βιβλίό του Π. Συνάδου δέν έχει έπιστημονικές αξιώσεις, 'Ο ίδιος άλλωστε αναφέρει ότι πρόκειται για ταξιδιωτικές έντυπώσεις, πράγμα πού τό κατορθώνει θαυμάσια. Δέν μπορούμε νά κρίνουμε τό γεγονός ότι για τήν Μονή τής Μ. Λαύρας έχει μόνο μία σελίδα κείμενο, διότι και ό ίδιος αναφέρει ότι εκθέτει περιληπτικώς τις πληροφορίες από τό κεφάλαιο περί τής Μονής Ζωγράφου και έξης. 'Εξ άλλου ή άκριβής όρθογραφία τής λέξεως *Βατοπέδι* με *αι* (Βατοπαίδι) άποτελεί λεπτομέρεια πού ξεφεύγει από τά όρια ενός ταξιδιωτικού όδηγού. Τέλος, τό βιβλίό περιέχει πολλές φωτογραφίες τών Μονών.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΗΣ

Γ ε ω ρ γ ί ο υ Μ ό δ η, 'Ο Μακεδονικός 'Αγών και ή νεώτερη Μακεδονική 'Ιστορία, Θεσσαλονίκη 1967, 8ον, σελ. XVI + 430. [Έκδοσις 'Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, σειρά «Μακεδονική Βιβλιοθήκη», άριθμ. 26].

Παλαιάμαχος άγωνιστής ό Γ. Μόδης είναι γνωστός και στο εύρύ κοινό. 'Από τά μαθητικά θρανία πήρε τά όπλα και στά βουνά τής Μακεδονίας γνώρισε τούς περισσότερους από τούς Μακεδονομάχους. 'Από τότε φροντίζει νά είναι ένήμερος για κάθε δημοσίευμα επί του Μακεδονικού 'Αγώνος.

'Επί πολλές δεκαετίες τό εύρύ κοινό γνώριζε μόνο «Τά μυστικά του Βάλτου» τής Π. Δέλτα και τις «Μακεδονικές 'Ιστορίες» (11 τόν άριθμό) του Γ. Μόδη. Μερικοί ύποστήριξαν ότι ό Γ. Μόδης θά προσέφερε περισσότερο στην ιστορική έπιστήμη, άν «είχε τήν πρόνοια να παραπέμψι στις πηγές και στα βοηθήματα»¹. Αυτό άκριβώς φροντίζει νά κάμη τώρα με τό νέο έργο του.

1. Πρβλ. και 'Α π. Β α κ α λ ο π ο ύ λ ο υ, βιβλιοκρισία: Γ. Μ ό δ η, Μακεδονικός Αγών και Μακεδόνες άρχηγοί, ('Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Μακεδονική Βιβλιοθήκη, άριθμ. 9.), Θεσσαλονίκη 1950, 8ον, σελ. 323, «Μακεδονικά», τόμος δεύτερος (1941 - 1952), Θεσσαλονίκη 1953, σ. 785.